

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plačala in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici 23. — Rokopisov ne vračamo. — Račun pri pošti hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Tel. št. 25-52.

Izhaja vsak torek, četrtek in soboto

Liubliana, torek 23. junija 1936

Cena posamezni številki Din 1'50

Napoved reforme davčnega sistema

Iz Beograda prihaja vest, da pripravljajo finančno ministrstvo reformo sedanjega davčnega sistema. Nikakor nismo navdušeni nad sedanjim davčnim sistemom, temveč smo nasprotno tudi mi prepričani o potrebi njegove reforme, vendar beograjske vesti vseeno nismo veseli. In to iz naslednjih razlogov.

Če namreč hočemo, da dobimo res dober davčni zakon, potem je treba vprašati za svet najprej tiste, ki najbolj trpe od sedanjega davčnega sistema in ki zato najbolj poznajo njegove hibe. To so davkoplačevalci in njih stanovske ter strokovne organizacije. Samo te bi mogle na podlagi svojih drago plačanih izkušenj povedati, kako je treba davčni zakon reformirati, da bo jasen, da ne bo pomenil nepotrebnih šikan za davkoplačevalca, da bo varoval njegove interese, da bo zaradi svojih pravnih predpisov tudi v korist davčni morali, a pri tem vendarle varoval tudi interese državne blagajne. Na teh načelih bi moral sloveti novi davčni sistem, a ta načela bi se tudi v resnici izvedla le, kadar bi pri sestavi davčnega zakona sodelovale tudi organizacije davkoplačevalcev. In kar odkrito dostavljamo, da v nov davčni zakon, ki bi bil sestavljen le v finančnem ministrstvu in brez sodelovanja gospodarskih organizacij, nimamo in ne moremo imeti zaupanja.

V Jugoslaviji z davčnimi reformami doslej nismo imeli posebne sreče in zato se tudi kar v naprej ne moremo navduševati za nobeno davčno reformo, pa naj bi bila njena nujnost še tako na dlani. To pa iz enostavnega razloga, ker je praksa sedanjemu davčnemu zakonu vendarle že odbila marsikateri trditi in ker se je polagoma izkristalizirala glede tolmachenja njegovih določb že neka jasnost. Nov davčni zakon pa more zopet povečati nejasnost in zopet bodo morda pretekla leta, ko bo šele praksa preukrojila zakon tako, da bo znosljiv za davkoplačevalce. Zato zahtevamo, da se najprej poskrbi za jamstvo, da bo novi davčni zakon v resnici boljši od sedanjega, da ne bo pomenil na vse zadnje le novo razočaranje za vse gospodarske kroge in tudi za državno blagajno. Znano je namreč, da davek, ki preobčutno zadene davkoplačevalca, tudi nujno znižuje dohodke državne blagajne, ker ubija existenco davkoplačevalca.

Zaradi teh načelnih pomislekov proti takojšnji uvedbi novega davčnega sistema, pa seveda ni treba, da bi se opustila sploh vsaka izboljšava sedanjega davčnega zakona. Tako n. pr. je splošno znano in tudi že neshetokrat ugotovljeno, da je davčna stopnja za pridobnino previsoka. Ta previsoka stopnja naravnost sili ljudi, da napovedujejo svoje dohodke nižje, ker bi bili gospodarsko uničeni, če bi jih napovedali čisto po resnici. Vsaka davčna morala je pri sedanji davčni stopnji kratkomalo izključena! Ze zato jo je treba znižati najmanj za polovico.

Druga reforma se mora tikati davčnih odborov, v katerih morajo davkoplačevalci zopet dobiti večino. Imamo vtis, da se finančna

uprava niti ne zaveda, kako silno pomoč ji more nuditi davčni odbor, v katerem imajo davkoplačevalci večino. Kajti samo tak odbor more uživati zaupanje davkoplačevalcev in res uspešno delati, dočim more izgubiti davčni odbor, v katerem nimajo davkoplačevalci večine avtoriteto in ugled. Poleg tega pa si finančna uprava s pravilno sestavljenim davčnim odborom prihrani tudi mnogo dela, ker bi sedanje visoko število pritožb na reklamacijski odbor prav gotovo padlo, če bi že davčni odbori pokazali več uvidevnosti.

Končno je nujno potrebno, da se davčnim odborom tudi razširi kompetenca in da bodo oni od-

merjali davek tudi vsem industrijskim prodajalcem na njih prodajni. Privilegij, da se te ocenjujejo na sedežu centrale, se mora nehati, in potem bo tudi državna blagajna na boljšem.

Prav tako pa se naj napravi pri tej priliki tudi konec vsem privilegijem konzumnih in zadružnih prodajal. Kakor vse druge trgovine, tako naj se ocenjujejo tudi te, ker je čisto nemogoča vsaka davčna morala, če ne velja niti glede davkov absolutna enakopravnost državljanov. Kakor dohodke vseh drugih davkoplačevalcev, tako naj tudi dohodke konzumov in nabavljalnih združenj ocenjujejo davčni odbori in finančni

minister bo gledal, kako velike dohodke je doslej izgubljala državna blagajna vsako leto, ker se to ni že zdavnaj uvedlo.

Pa tudi glede obdačenja tujih velepodjetij bi bile potrebne neke temeljite reforme in vsaj pri podjetjih, ki izplačujejo čezmerno visoke, 100% presegaajoče dividende, ne bi smela ostati progresivnost davka le na papirju.

Naj bodo zaenkrat izvedene le te manjše, a stokrat že dokazano nujne reforme, pa bo takoj vse gospodarsko življenje lažje. Nov davčni sistem pa se naj uvede le s soodločujočim sodelovanjem gospodarskih stanov, ali pa bo težko razočaranje neizogibno.

Na banketu je govoril tudi ministrski predsednik dr. Stojadinović, ki je pri tej priliki napovedal tudi več pomembnih ukrepov, ki jih pripravlja vlada. Dejal je, da se začneja z današnjim dnevom nova gospodarska politika v državi, ker se ne bo več dogajalo, da svoje surovine izvažamo v tujino in da potem predelane surovine kupujemo iz tujine. V Zenici je narejen začetek za železo, isto pa se bo storilo tudi glede bakra v Boru in v kratkem tudi še nekje drugje. Za eno ali dve leti bo v tem kraju zaživelo čisto novo življenje. Tu se bo razvila nova industrija, ki bo dajala velikemu številu delavcev kruha. Če pa bo treba, kar ne da Bog, potem pa bomo mogli tu izdelovati tudi posebno vrsto jekla, s katerim bomo branili svojo državo pred vsakim neprijateljem.

Govoril je tudi zastopnik Krupovih zavodov, ki gradi novo tvornico. Dejal je, da je ponosen, da je baš Nemčija dobila to delo in da se bo zato potrudila, da bo njegova tvrdka dobavila samo tehnično najbolj popolni material. V novi Nemčiji je sprejeto načelo sodelovanja z državami srednje Evrope in Balkana, kar je prišlo do izraza tudi ob priliki zadnjega obiska dr. Schachta.

Nova valjarnica bo gotova čez poldrugo leto in takrat se bo začelo delo v njej v polnem obsegu. Upamo, da se bo država potrudila, da bo tudi glede delavskih mezd in socialne zaščite delavstva nova valjarnica na višku in da bo tudi v tem pogledu pomenila valjarnica lep napredek. Pa še nekaj je želeli, da bi namreč nova valjarnica izdelovala predvsem blago, ki se drugod v državi ne izdeluje, ker res ni potrebno, da bi z državnim denarjem ustvarjali nepotrebno konkurenco zasebnim podjetjem, ki spadajo med najboljše davkoplačevalce države.

Zopet žitni režim

Na seji gospodarsko-finančnega odbora ministrov je bilo v načelu sklenjeno, da bo država zopet intervenirala na žitnem trgu, in sicer s posredovanjem Prizada. Po kateri ceni se bo žito odkupovalo, to se bo določilo šele pozneje. Govorilo pa se je, da bi se mogla pšenica odkupovati po 120 din za 100 kg. Pšenico, za katero se bodo dosegle preferenčne in katere izvoz v posamezne države bo kontingentiran, pa bo sploh smel izvažati le Prizad.

Dosedaj smo imeli z žitnim režimom le slabe izkušnje. Očividno pa še ne zadostne in zato bomo še enkrat poskušali, kako bi dosegli ta čudež, da bomo s svojo slabo upravo dirigirali najbolj občutljivo izvozno trgovino z deželimi pridelki. Naj se nam ne zamere, če smo proti takšnim poskusom skeptični.

Italijanska vlada jamči za plačilo uvoza

Kakor poroča »Jugoslovenski Lloyd«, je italijanska vlada sklenila, da prevzame jamstvo za vse izgube, ki bi nastale pri nacionalnem deviznem zavodu zaradi kreditiranja in dajanja garancij italijanskim uvoznikom. Ta zavod je poleg tega pooblaščen, da daje tujim bankam garancijska pisma za obveznosti posameznih italijanskih uvoznikov. Jamstvo pa se sme dati šele po predhodnem dovoljenju finančnega ministra.

Redukcija državnega proračuna

Število uradništva naj se zniža za 10%, materialni izdatki pa za 20%

Proračunski oddelek finančnega ministrstva je izdal na vse državne urade navodila za sestavo prihodnjega državnega proračuna.

Glavni namen teh navodil je, da se na eni strani doseže čim večja enotnost v proračunu, na drugi strani pa čim večje varčevanje. Vse predloge glede proračuna morajo uradi dostaviti finančnemu ministrstvu že do 1. septembra. Pri tem morajo upoštevati, da se mora novi proračun gibati popolnoma v mejah sedanjega in da ne bo dovoljeno nobeno povišanje sedanjih postavk. Nasprotno se mora gledati na to, da se doseže čim večje varčevanje. Vsi izdatki, ki niso absolutno potrebni, se morajo črtati.

Glede uradniških mest se določa: Nobeno novo mesto se ne sme ustvariti, sedanje število nameščenecv se mora znižati za 10%, ker je sedanje število preveliko, kakor se je že ugotovilo. Zlasti se mora znižati število nekvalificiranih nameščenecv. To mora veljati tudi za občinske in banovinske nameščenecv.

Vsi materialni izdatki se morajo znižati za najmanj 20%. Vse nabave se morajo omejiti na najnujnejše. Nobeni investicijski krediti se ne smejo predlagati.

Pri državnih podjetjih je treba s podrobnimi opisi pokazati, kakšna je njih rentabilnost.

Končno se pravi v teh navodilih, da se v finančni zakon ne bodo sprejemali nobeni amandmani, ki niso v neposredni zvezi z izvajanjem proračuna.

Vsekakor je treba pozdraviti, če je namen vlade, da uvede v vse državno gospodarstvo največje varčevanje, ker je pač drugače nemogoče izvesti znižanje davčnih bremen. Ni pa vsako varčevanje tudi v resnici varčevanje, in napačno varčevanje more državne izdatke še povečati. Če bo n. pr. s prihodnjim proračunom 10% državnih nameščenecv, zlasti nižjih brez službe, potem s tem ne bo nikomur pomagano in niti državni blagajni, ker bo večina vendarle padla na javno breme, le s to razliko, da sedaj vsaj nekaj delajo, kasneje pa ne bodo delali nič. S tem pa seveda nikakor nečemo reči, da v nekaterih uradih res ne bi bilo preveč nameščenecv in zlasti za nekatere centralne velja to v polnem obsegu. Zato smo mnenja, da bi se smela redukcija števila uradništva izvršiti le v zvezi z reformo

naše uprave, ko bi se najprej ugotovilo, v katerih uradih je preveč nameščenecv, v katerih pa premalo, ker se tudi to dogaja. Če se pa le tako splošno določi znižanje števila uradništva za 10%, potem je običajno posledica ta, da odpadejo oni uradniki, ki so brez vsake protokcije, pa čeprav bi bili tudi najbolj sposobni. Na ta način se zboljšanje razmer ne doseže.

Poleg tega smo mnenja, da bi se nekatera višja mesta brez vse škode odpravila. Če se je sedaj odpravilo mesto II. pomočnika prometnega ministrstva, zakaj se ne bi odpravilo tudi mesto poslanika v Moskvi, zakaj ne toliko drugih mest, zlasti v naši reprezentanci v tujini, ki niso skoraj nič drugega ko navadne sinekure.

Tudi redukcijo števila državnih nameščenecv je treba dobro preudariti, ali pa bodo prišla neprijetna in nepotrebna razočaranja.

Skeptični moramo tudi biti glede redukcije materialnih izdatkov za 20%. Če se to zahteva še obenem s popolno ukinitvijo vsakih investicijskih kreditov, potem v tem večji meri. Ali pa se nameravajo investicije kriti le z izrednim proračunom, kakor se je to skušalo uvesti že s sedanjim proračunom? V tem primeru bi seveda bilo navodilo finančnega ministrstva upravičeno.

Odločno pa je pozdraviti, da se hoče napraviti konec temu, da bi bil finančni zakon tramvaj za vse. Toda takšne namere in napovedi smo slišali že dostikrat in slišali smo jih tudi lani, a uresničenja teh napovedi še nismo doživeli. Ali bo sedaj bolje? Toplo pozdravljamo tudi za-

Razširjenje železarne v Zenici

V nedeljo je bilo nad vse slovesno proslavljeno polaganje temelja za novo valjarnico v železarni Zenici. Slovesnosti so se udeležili med drugim tudi ministrski predsednik dr. Stojadinović, minister za gozdove in rudnike Janković, železniški minister dr. Spaho in poštini minister Kaludjerčić.

V svojem govoru je med drugim dejal minister dr. Janković, da smo na leto plačevali tujini za uvoz že predelanega železa od

350 do 880 milijonov din. Ta izdatek bo postal sedaj v znatni meri odveč, ker bomo odslej železo predelovali doma, ne pa več izvažali železo v tujino in nato iz tujine isto predelano železo za drag denar zopet uvažali. V novi valjarnici, ki bo 300 metrov dolga in 51 metrov široka, se bo izdelalo na leto okoli 150.000 ton železa raznih profilov in tudi najfinejše jeklo. Ves okraj bo od nove tvornice oživel, ker bo na tisoče delavcev našlo tu zaposlitev.

Kaj pravijo naši gospodarski ljudje*

Cement se je podražil!

Z ozirom na izjavo »Cementa« a. d., ekspozitive v Ljubljani, ki je bila objavljena v »Slovenskem Narodu«, nam piše naš naročnik naslednje:

»Ugotavljam, da je imenovana ekspozitiva v eksploataciji Trboveljske premogokopne družbe in da trditve te ekspozitive glede cene cementu niso v skladu z dejstvi.

Resnica je, da se je cement celo od lanskega leta dalje podražil ne glede na poprejšnje podražitve. Dalmatinske tovarne so prodajale lansko leto cement v Slovenijo za 400 din do 1100 din po vagonu ceneje od Trboveljske premogokopne družbe. V tekočem letu pa je železniška uprava znižala prevozno tarifo za dalmatinski cement tako, da bi moralo slediti nadaljnje znižanje za najmanj 300 din do 400 din po vagonu. Zbog kartelnega dogovora ter razdelitve prodajnih območij ne dobavljajo dalmatinske tovarne cementa v Slovenijo, da ima njegovo samodobavo izključno le Trboveljska premogokopna družba, razpečavanje pa izključno »Cement«, a. d. v Beogradu kot centralna prodajna organizacija kartela.

Pripominjam še, da so l. 1930. dobavljale dalmatinske cementarne cement po 4.300 din do 4.900 din po vagonu franko Slovenija. Ako pristejemo k tej ceni še današnje trošarino per 1.500 dinarjev, bi morala biti prodajna cena 5.800 din do 6.400 din za vagon franko Slovenija pristejši še 3-5 % prometnega davka. V resnici pa je cena cementu franko Slovenija 6.800 din do 7.400 din.

Iz gornjih podatkov se razvidi, da so cementne tovarne z ozirom na njihov sporazum cenó cementu prav občutno dvignile, kar gotovo ni v interesu konsumentov, še manj pa v interesu države, katera mora kot glavni konsument plačevati cement po čezmernih cenah. Pl. —

* V tej rubriki bomo v bodoče objavljali vse krajše želje in mnenja naših gospodarskih ljudi, da s tem povečamo zanimanje za javna gospodarska vprašanja. Objavljali bomo njih mnenja brez ozira na to, če se z njimi popolnoma strinjamo ali ne. Seveda pa imajo gospodarski ljudje, ki bi bili nasprotnega mnenja, vso možnost, da tudi odgovarjajo na ta izvajanja, če se ne bi z njimi strinjali.

Popravi!

V naše poročilo o občnem zboru Zveze trgovskih združenj sta se vrinili dve neljubi napaki, od katerih prvo pa je gotovo že vsak čitatelj sam opazil. Na drugi strani v zadnji koloni v poročilu predsednika Kavčiča se mora podnaslov pravilno glasniti: »Zahteva po decentralizaciji (ne centralizaciji), dekoncentraciji, ali kakorkoli se ta zahteva imenuje, zahteva torej, da bomo v posameznih pokrajinah sami več odločali in tudi z denarjem gospodarili, je splošna.« Ze iz same vsebine vsega stavka se torej jasno vidi, da gre tu za pomoto!

Popraviti moramo nadalje, da bo prihodnji občni zbor Zveze trgovskih združenj v Slovenjem Gradcu in ne v Slovenski Bistrici. Ker smo to v torovski številki tudi že pravilno javili, so naši bralci tudi to neljubo pomoto najbrže že sami uganili.

Končno še sporočamo na razna vprašanja, da so prišle nekatere novice med poročilo o občnem zboru ne po naši volji.

barva, plesira in kemično saži obleke, klobuke itd. Škróbi in svetloilika srajce, ovrtnike in manšete. Pere suši, moga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Pojanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 8. Telefon št. 22-72.

Skok dinarja

Pod tem naslovom piše »Privredni Pregled« med drugim naslednje:

»Dinar skače. Nastal je hiter beg od tujih deviz. Vsi, ki so hranili tuje devize v prepričanju, da bodo dosegli boljše ceno, so se preplašili in hite z njih prodajo. Toliko deviz, kakor v začetku prejšnjega tedna, še ni bilo že davno na trgu. Ni bilo toliko kupcev, da bi se moglo oddati vse blago. Zopet se je izkazalo staro pravilo: Publika kupuje blago, kadar je najdražje in ga prodaja, ko je najcenejše.

Prvič po štirih mesecih je padel funt v sredo na 246 din. Mesece dolgo je Narodna banka vzdrževala tečaj dinarja na 250 din za funt. Na borznem sestanku v sredo, dne 17. t. m., pa je bilo ponudeno 600 funtov, kupev pa je bilo le za 250 funtov. Narodna banka pa ni več intervenirala, kar se je smatralo za dokaz, da se z uradne strani ne namerava preprečiti dvig dinarja...

Tudi švicarski frank je nazadval in padel dne 17. t. m. na 15'60 din. Francoski frank se je ponujal v velikih količinah, toda samo majhen del je našel kupev po ceni 310 din za 100 frankov.

Glavni razlog za skok dinarja je v kontroli uvoza, ki stopi dne 25. t. m. v veljavo. Cilj te kontrole je, da se zmanjša uvoz iz neklirinskih držav, to je iz držav, ki zahtevajo plačilo v svobodnih devizah. Zaenkrat se, kakor vse kaže, dovoljenja za uvoz iz teh držav (Anglije, Združene države Sev. Amerike, Nizozemske, Japonske itd.) sploh ne bodo izdajala, pozneje pa se bo gledalo na to, da se uvoz iz teh držav zmanjša.

Zaradi kontrole uvoza se bodo povečali nakupi iz klirinskih dežel, dočim se uvozniki ne bodo prijavljali kot kupeji prostih deviz, ker jih ne bodo več potrebovali. Dokler pa še ni uvozna kontrola v veljavi, so se uvozniki potrudili, da so napolnili vse svoje zaloge. Tako ima Zagreb angleškega sukna za celo leto, prodajalec radijskih aparatov in njihovih nadomestnih delov pa so tudi založeni za dolgo dobo.

L. 1935 smo imeli v tujih devizah deficit 510 milijonov din, sedaj uradni krogi računajo, da se bo ta deficit zaradi uvozne kontrole znižal za približno polovico. Naša potreba po tujih devizah se bo s tem torej prav bistveno zmanjšala. Računa pa se tudi s tem, da bodo neklirinske države povečale svoj uvoz iz naše države, ker pač drugače Jugoslavija ne bo mogla kupovati njih blaga. Vendar pa se ni nadejati, da bi z državami, s katerimi se kupuje na podlagi svobodnih deviz, dosegli tako kmalu aktivne bilance.

Postavlja se vprašanje: ali je skok dinarja samo prehodni pojav? Do katere meje se bo dvignil? Ali pa je morda sedanjí skok dinarja le spekulativnega značaja?

Se nekaj je, kar je velikega pomena in to je dejstvo, da je v naši državi zelo mnogo neprodanih in tezavriranih deviz, katerih lastnike je sedanjí skok dinarja preplašil. Zato se računa s tem, da bodo tuje devize še nadalje popuščale in da bo ostal dinar čvrst, zlasti pa potem, ko se bo začela izvozna sezona.

Ali je skok dinarja upravičen?

Tudi »Jugoslovanski Lloyd« razpravlja obširno o tem vprašanju ter pravi med drugim:

V svetovnem gospodarstvu še ni pravega zboljšanja, ki bi opravičevalo optimistično razpoloženje. Najbolj značilno je, da zaostaja svetovna trgovina za svetovno proizvodnjo. Dejansko se je povečala le trgovina s su-

rovinami. Obe ti dejstvi dokazuje, da je nastalo zboljšanje le zaradi večjega oboroževanja, kar pa ne pomeni za ljudsko blaginjo prav nobenega zboljšanja. Od vseh držav je dosegla resnično gospodarsko zboljšanje samo Anglija, dočim je večja zunanja trgovina Nemčije in Japonske le posledica večjega oboroževanja, v Franciji, Belgiji in Češkoslovaški pa se opažajo šele prvi skromni znaki zboljšanja, dočim je resnična prosperiteta še daleč.

V svetovni agrarni proizvodnji so tu znaki olajšanja, ker pa je vrhovno sodišče odpravilo Rooseveltove zakone o regulaciji cen, je nevarnost, da bodo v dveh letih v Ameriki zopet one velike zaloge žita, da bodo zaradi njih cene pod stalnim pritiskom.

Kako pa more svetovno gospodarstvo vplivati na Jugoslavijo? Računati je s tem, da bosta tako Češkoslovaška ko Italija manj kupovali jugoslovanske proizvode. Ker so trgovinski odnosi Jugoslavije z Avstrijo in Madžarsko stabilizirani, bo mogla Jugoslavija povečati edino v Nemčiji svoj odjem. Nemčija pa ne plačuje blaga z devizami, temveč z lastnim uvozom. Samo neklirinske države pa dajejo devize. Ker

pa se bo trgovina razvijala predvsem z Nemčijo, res ni pravega razloga za okrepitev dinarja.

Po naši notranji situaciji, zlasti oni na denarnem trgu pa bi moral biti dinar prej slab ko čvrst. To pa predvsem zaradi velike likvidnosti na denarnem trgu in pomanjkanja prave možnosti za nalaganje denarja. Nikdar ni bil dinar čvrst, kadar so imele banke tako veliko gotovine, kakor je imajo danes. Zato kupujejo banke državne papirje, kljub njih primeroma nizkemu obrestovanju kot zelo ugodno priliko za nalaganje kratkoročnih kreditov. To je nagel podpis blagajniških bonov zelo jasno pokazal.

Cerprav je vzela Narodna banka gospodarstvu skoraj v enem letu približno poldrugo milijardo din kreditov, se vendar ne vidi nobeno občutnejše pomanjkanje gotovine na trgu. Vse to dokazuje, da skok dinarja ni upravičen.

Tudi dvig indeksa cen ne dokazuje, da bi se dvignila kupna moč dinarja. In če se sedaj sklepajo med delavci in podjetniki nove kolektivne pogodbe, v katerih se določajo višje mezde, tudi to ni znak, da bi bila kupna moč dinarja v dvigu.

Ureditev sadnega izvoza Sadiarji za ohranitev sadne kontrole

Sadna konferenca, ki jo je sklicalo trgovinsko ministrstvo v Beograd, se je skoraj soglasno izjavila za ohranitev dosedanjih kontrolnih določb, ki pa naj bi se še izpopolnile. Del delegatov je tudi izrekel željo, da bi se tudi pri izvozu sadja v kontingentirane države zagotovilo zasebni iniciativi čim večje polje dela in da bi vlada intervenirala samo takrat, kadar zahtevajo to splošni narodno-gospodarski interesi. Izvozniki so bili tudi mnenja, da ni potrebno, da bi Prizad dobil monopol za sadno trgovino v države, ki dovolijo našemu sadju posebne preference in ugodnosti, temveč da bi zadostovalo, če bi država omejila zaslužek izvoznikov in na ta način ustanovila poseben fond za pospeševanje sadjarstva.

Po mnenju konference bi se smeli baviti z izvozom sadja in povrtine samo:

1. sadno registrirane (protokolirane) tvrdke, ki predložijo potrdilo pristojne zbornice, da spada po njih obrtnem listu, odnosno prijavi obra na § 456, 3 obrtnega zakona in po trgovinskem registru, oziroma protokollaciji tvrdke v njih delokrog ali da je njih obrtni predmet: izvoz sadja, povrtine in njih predelanih proizvodov, da so se najmanj tri leta bavili s trgovino sadja in povrtine na lasten račun, oziroma da so se njih lastniki ali poslovodje najmanj tri leta bavili praktično s sadno trgovino in da so te tvrdke po mnenju zbornice sposobne za izvozno trgovino s sadjem in povrtino.

2. Zadrúžne zveze morajo podati podobne izjave za svoje zadrúge. Vendar pa morajo biti te zveze registrirane pri pristojnih sodiščih ter imeti po svojih pravih pravico za vnovčevanje deželnih pridelkov.

3. Prijave za registriranje se predložijo centralnemu uradu, ki bo vodil vrhovno nadzorstvo nad izvozom sadja, povrtine in njih predelanih proizvodov. Obenem s prijavo bi moral predložiti prošilec kavejico v višini 10.000 din, in sicer v gotovini, vrednostnih papirjih ali garancijskem pismu. Centralni urad bi nato na podlagi tako pravilno predložene prijave in položene kavejice izdal dovoljenje za izvoz.

Konferenca je zaprosila trgovinskega ministra, da na podlagi § 78. finančnega zakona za leto 1936/37 izda uredbo o ustanovitvi centralnega urada za kontrolo sadja, povrtine in njih predelav. Naloga tega centralnega urada bi bile naslednje:

1. vodstvo registra izvoznikov in zadrúžnih organizacij, upravičenih za sadni izvoz;

2. določevanje kakovosti in načina pakiranja omenjenih izvoznih predmetov ter izvajanje kontrole o kakovosti teh proizvodov v smislu točke 1;

3. zastopanje interesov izvoznikov in zadrúžnih organizacij proti drugim uradom v vseh vprašanjih, ki se nanašajo na trgovinsko politiko, zlasti pa pri sklepanju trgovinskih pogodb z drugimi državami;

4. razvrstitev dogovorjenih kontingentov med izvoznike ter zadrúžne organizacije, ki so registrirane po točki 1;

5. organizacija informativne službe;

6. skrb, da se pribore našemu sadju in povrtini nove možnosti za odjem na tujih trgih;

7. proučevanje in predlaganje vseh ukrepov za zagotovitev racionalnega vnovčevanja vseh teh izvoznih predmetov, pri čemer mora urad upoštevati tako splošne narodne interese, ko tudi posebne interese zasebnih izvoznikov ter zadrúžnih organizacij. Pri tem pa se je treba zlasti ozirati na potrebe zasebne iniciative in ji prepustiti čim širši delokrog.

8. Pri centralnem uradu naj se ustanovi poseben strokovni odbor ter se mora vse delo centralnega urada vršiti v popolni skladnosti s tem strokovnim odborom. Strokovni odbor mora biti sestavljen iz enakega števila zastopnikov trgovinskih, odnosno trgovinsko-industrijskih zbornic, centralnih zadrúžnih organizacij ter zainteresiranih ministrstev. Zbornice pa naj delegirajo svoje zastopnike iz vrst pri centralnem uradu registriranih in protokoliranih tvrdk, pri čemer naj se posebno upoštevajo zbornice, na katerih področje je sadjarstvo posebno dobro razvito.

Večja aktivnost nemške zunanje trgovine

V maju je Nemčija uvozila blaga za 337 milijonov mark, za skoraj 7 odstotkov manj ko v aprilu. Vrednost nemškega izvoza pa je dosegla vsoto 372 milijonov mark, to je za dva odstotka več ko v aprilu. Nemška zunanja trgovina je bila torej maja meseca aktivna za 35 milijonov mark, dočim je bila v aprilu le za 2 milijona. V prvih petih mesecih letošnjega leta je bila nemška trgovinska bilanca aktivna za 12 milijonov mark, dočim je bila v istem času lani deficitna za 164 milijonov mark. Zboljšanje nemške trgovinske bilance je torej prav znatno.

Sirité »Trgovski list«!

Politične vesti

V zvezi z napovedovano rekonstrukcijo bolgarske vlade se imenuje kot bodoči zunanji minister Bolgarske Burov.

Dardanelska konferenca se je začela v ponedeljek v Montreuxu. Na konferenci so razen Italije zastopane vse države, ki so podpisale lozansko pogodbo. Italijanska vlada je v posebnem pismu sporočila turški vladi, da smatra sedanjí čas za neprimeren za reševanje dardanelskega vprašanja in da si pridržuje pravico zavzeti naknadno stališče o tem vprašanju. Tudi sovjetska Rusija ni čisto za turški predlog. Turško stališče je razložil in zagovarjal Ruždi Aras. Med drugim zahteva Turčija, da obrobne države Crnega morja ne bi smele imeti večjih ladij, kakor jih ima Turčija. Angleški delegat je govoril predvsem za sklenitev sredozemskega pakta. Konferenca se nadaljuje.

Titulescu je podal znanemu novinarju Sauerweimu izjavo o stališču Romunije glede sedanjega evropskega položaja. Romunija ostaja na strani Francije, ker je prepričana, da bo Francija delala za mir. »Če pa smo na vsak način za mir, pa se tudi zavedamo, da ni mogoče miru ohraniti le v sallonih, temveč da je treba včasih nastopiti v njegovo obrambo tudi z vso odločnostjo«, s temi besedami je zaključil Titulescu svojo izjavo.

Direktorij velesil namerava predlagati angleška vlada, ki naj bi nadomestil Zvezo narodov. V tem direktoriju bi bile Anglija, Francija, Italija, Nemčija in Rusija. Posebno važnost pa polaga angleška vlada na to, da pride do sporazuma med Nemčijo, Anglijo in Francijo.

Italijanski uradni krogi odklanjajo vsake izjave glede najnovjše izpremembe angleške zunanje politike.

Ameriška vlada je razveljavila svojo prepoved izvoza orožja, vojnih sredstev in raznih surovin za vojno industrijo v Italijo, katero prepoved je izdala v znak svoje nevtralnosti v italijansko-etioipski vojni.

Eden je izjavil v parlamentu, da Anglija ne bo priznala aneksije Etiopije.

Angleški poslanik v Adis Abebi je definitivno zapustil Adis Abebo, kar se tolmači kot tiho angleško priznanje italijanske aneksije Etiopije.

Maršal Graziani je sklical k sebi etioipske velikaše ter jim zagrozil, da bo italijanska oblast prisiljena vzeti nje za talce, če se ne bo nehalo uporno delovanje nekaterih etioipskih poglavarjev. Tako je bilo na progl Adis Abeba—Desie več tovrstnih avtomobilov uničenih. Naj zato vplivajo na etioipske poglavarje, ker drugače bodo oni odgovarjali za njih dejanja.

Italijanska vlada bo začela v kratkem demobilizacijo posameznih zaradi afriške vojne mobiliziranih oddelkov. Predvsem se bodo odpustili mornarji, ki so bili skoraj v celoti mobilizirani.

Etiopski cesar bo za časa zasedanja Zveze narodov v Zenevi, vendar pa se zasedanja ne bo udeležil.

Etiopsko poslanstvo v Londonu je s posebno izjavo zavrnilo nekatere trditve Edena. Ni res, da je Etiopija brez vsake vlade, temveč je res, da ima etioipska vlada svoj sedež v Goreju in da je njen šef Valda Zadik, ki je tudi v stalnem stiku z negušem. Življenje se pod etioipsko vlado normalno razvija in uprava posluje nemoteno. Istočasno je objavil »Daily Mail« odločen demanti etioipskega cesarja, da bi nameraval odstopiti.

Madjarski legitimisti so v magatski zbornici, kjer je tudi njih prava domena, ostro nastopili proti ministrskemu predsedniku Gembešu, ker da nič ne stori za povrnitev habsburške monarhije na Madjarskem, kar da je čisto interno vprašanje Madjarske. Ali pa tudi ne!

V Avstriji so začeli hitlerjevci zopet z živahno protivladno akcijo. S smrdljivimi bombami skušajo preprečiti prireditve patriotske fronte. Tudi v gostilnah in kopališčih, v katerih se zbirajo pristaši avstrijske vlade, motijo hitlerjevci goste s smrdljivimi bombami.

Na seji irskega parlamenta je govoril De Valera o angleškem predlogu ukinitve sankcij ter se izjavil za ta predlog. Koncem svojega govora je izjavil, da bo najbrž treba Zvezo narodov sploh opustiti, če se ne bi mogla izvesti njena nameravana reforma.

Nova revolucija je menda zopet izbruhnila v Boliviji. Vse telefonske zveze z Bolivijo so pretrgane, zato tudi ni mogoče dobiti vesti o poteku revolucije.

Denarstvo

Vprašanje kmečkih dolgov

V medeljo je imelo Združenje bank v Beogradu svoj redni občni zbor, na katerem se je zlasti mnogo govorilo o vprašanju likvidacije kmečkih dolgov. Iz vse debate se je videlo, da upajo beograjski bankirji na bližnjo konverzijo kmečkih dolgov.

Potem ko se je občni zbor konstituiral in izvolila nova uprava, se je prešlo v debato o raznih važnih dnevnih gospodarskih vprašanjih. V debato so posegli le trije govorniki. G. Škorić iz Sabca je zlasti govoril o težavah manjših denarnih zavodov na deželi, katerim se je očitalo, da pobirajo oderuške obresti, če so zahtevali po 12% obresti in 6% provizije. Čisto prezrlo pa se je, da so morali ti zavodi plačevati velikim bankam v Beogradu po 14% obresti za izposojeni denar, če so hoteli delati. (To velja seveda le za zavode na jugu. Op. ured.) Danes pa trpe manjši zavodi zlasti zaradi neresenega vprašanja kmečkih dolgov.

O tem vprašanju je nato obširno govoril dr. Vlada Marković, ki je med drugim dejal, da znašajo vsi kmečki dolgovni zasebnim bankam po podatkih, ki jih je zbrala Narodna banka, okoli 1100 milijonov dinarjev. Manjkajo sicer podatki še s področja dveh ali treh podružnic Narodne banke, toda več ko 1300 milijonov kmečkih dolgov danes ne znašajo. Pred štirimi leti pa so znašali kmečki dolgovni pri zasebnih denarnih zavodih še 1700 milijonov din, in so se torej ti dolgovni zmanjšali za skoraj 25%. Res je, da so nekaj teh dolgov banke odpisale, toda več del so vendarle odplačali kmetje. To da je najboljši dokaz, da bi kmetovalci vendarle nekako mogli plačati svoje dolgove, če bi se jim reklo, da jih morajo plačati.

Če bi se od konverzije kmečkih dolgov izvzeli dolgovni do višine 2500 din ter dolgovni, ki ne presegaajo 15 odstotkov vrednosti kmetovalčevega premoženja, katere dolgove bi pač mogel vsak kmetovalec plačati, potem skupna vsota vseh kmečkih dolgov pri bankah ne bi znašala več ko 400 do 500 milijonov din. Narodna banka pa ima danes potrebna sredstva, da more to vsoto dati za konverzijo kmečkih dolgov. V bančnih krogih se tudi upa, da bo do te konverzije prišlo ali pa da se na drug način reši vprašanje kmečkih dolgov, ker bi se s tem odpravila sedanja težka križa banka.

Kot zastopnik beograjskih bank je govoril le Sava Dubljević, ki je zastopal mnenje, da je treba odpraviti vsako maksimiranje obresti in da se prepuste glede obrestni denarnim zavodom popolnoma proste roke. Ali kaj, če se denarni zavodi dogovore, da oni predpišejo dolžnikom obresti po mili volji? O tem vprašanju g. Dubljević žal ni razpravljal.

Na beograjski borzi

so bile pretekli teden vse tuje devize slabotne. London je padel na 246 din in dne 18. t. m. je bilo na borzi vse povpraševanje krito. V Beogradu je bilo ta dan prodanih 1600 funtov, v Zagrebu pa celo 5000. Švicarski frank se je kupčeval na bazi 15'70, dočim je njegov dejanski tečaj 15'80. Na bazi 15'70 za en švicarski frank bi znašala pariteta v Curihu 6'37 šv.

Pred kosilom spijte vedno kozarec Rogaške slatine!

To vam zboljša tek in pospešuje prebavo. Priporočite enako tudi Vašim odjemalcem!

fr. za 100 din, dočim notirajo naši bankovci v Curihu 6'40, deviza Beograd pa 7.

Berlin se je okrepil na 13'90 za 1 marko, Dunaj pa je popustil na 8'65 din. Italijanska lira je bila po 318 do 320 za 100 lir. Pričakuje se, da bo znašal tečaj italijanski klirinški nakaznice okoli 320 do 330 din za 100 lir.

Po izkazu češkoslovaške Narodne banke z dne 15. t. m. se je obtok bankovcev povečal za 44'7 na 5.551'4 milijona Kč. Zlata podloga znaša 2.696'7 milijona Kč. Zakonito kritje znaša 43'7 odstotka.

Angleška banka je kupila pretekli teden za 1'2 milijona funtov zlata, ki ga je dobila od angleškega intervencijskega fonda.

Po izkazu Francoske banke z dne 12. t. m. se je njena zlata in devizna podloga zopet znižala za

1067 milijonov frankov. Od začetka letošnjega aprila se je njena podloga skupno znižala za 11 milijard frankov. Lani je znašal zlati in devizni zaklad Francoske banke še 83 milijard, sedaj znaša pa samo še 54'6 milijard, zaradi povračila kratkoročnega dolga Angliji pa se bo v kratkem znižal še za 4 na nekaj nad 50 milijard. Istočasno pa se je obtok bankovcev povečal za 4 milijarde na 85 milijard.

TEDEN NA LJUBLJANSKI BORZI

POSEBNO POROČILO „TRGOVSKEGA LISTA“

Devizno tržišče

Tendenco stalna; promet 7 milij. 537.269'35 din

Zbog znatne ponudbe v devizah London, New York in deloma Berlin ter Dunaj, je bilo to pot perfektuirano za skoraj 3'34 milij. din več deviznih zaključkov nego v predzadnjem borznem tednu.

Skupni tedenski devizni promet (vse v tisočih dinarjev)

Devize	Pred. zadnji teden	Minuli zadnji teden
Amsterdam	102	156
Berlin	541	1043
Curih	37	81
Din-deviza	111	420
Dunaj	694	974
London	2165	2175
Madrid	27	—
New York	287	1938
Pariz	109	629
Solun	—	53
Trst	81	5
Stockholm	44	53
Varšava	—	10

Promet v angleškem privatnem kliringu je bil isto tolikšen kakor v predzadnjem tednu, medtem je bilo tokrat nabavljeno Berlina za nad pol milijona več, New Yorka za 1.651 milij. din več, Pariza za za pol milijona din in Dunaja ter dinarske devize pa za približno tri sto tisoč din več nego v predzadnjem tednu.

Dnevni devizni promet se je gibal takole:

15. VI.	1.282.576'38	London—Berlin
16. VI.	441.109'55	London—Berlin
17. VI.	586.093'08	Din-dev.—Berlin
18. VI.	4.424.905'33	New York—London
19. VI.	802.584'41	Dunaj—Berlin

Največji dnevni devizni promet je bil dosežen na četrtkovem borznem sestanku, kajti tega dne je znašal skupni promet samo v New Yorku 1.775 milij. din, a v Londonu nad 1.428 milij. din.

Narodna banka je posredovala 15. in 16. t. m. v Londonu, poleg tega pa še v Curihu, Amsterdamu in Parizu. Skupni promet v intervencijskem blagu ni tokrat niti dosegel ene četrtine milij. din.

Izmed privatnih kliringov so notirale kot običajno le devize London, Dunaj in Berlin.

angleški funt:	
15. junija 1936	din 249'20—250'80
16. junija 1936	din 249'20—250'80
17. junija 1936	din — 248'—
18. junija 1936	din — —
19. junija 1936	din — 247'50

nemška marka:	
15. junija 1936	din 8'80—8'90
16. junija 1936	din 8'75—8'85
17. junija 1936	din 8'70—8'80
18. junija 1936	din 8'80—8'90
19. junija 1936	din 8'90—9'—

avstrijski šiling	
15. junija 1936	din 13'85—14'05
16. junija 1936	din 13'83—14'03
17. junija 1936	din 13'85—14'05
18. junija 1936	din 13'83—14'03
19. junija 1936	din 13'86—14'06

Od 15. do 19. t. m. so bile po službeni tečajnici ljubljanske borze zabeležene te razlike deviznih tečajev (vse izraženo v poenih): Amsterdam —1'44, Bruselj —0'36, London +0'14, Pariz —0'22. Nasprotno pa je Berlin nalik New Yorku in Pragi notiral 19. t. m. na bazi tečajev od 15. junija 1936. Curih je ostal dosledno neizpremenjen.

Devize	Povpr. din	Pon. din
Amsterdam	15. VI. 2978'15	2992'75
	19. VI. 2976'71	2991'31

Berlin	15. VI. 1756'08	1769'95
	19. VI. 1756'08	1769'95
Bruselj	15. VI. 744'18	749'24
	19. VI. 743'82	748'88
Curih	15. VI. 1424'22	1431'29
	19. VI. 1424'22	1431'29
London	15. VI. 220'84	222'89
	19. VI. 220'98	223'03
New York	15. VI. 4368'92	4405'23
	19. VI. 4368'92	4405'23
Pariz	15. VI. 290'08	291'47
	19. VI. 289'81	291'25
Praga	15. VI. 181'90	183'—
	19. VI. 181'90	183'—

Efektno tržišče

Tendenco za državne vrednostne papirje neizpremenjeno stalna

Nalik preteklim tednom tudi tokrat niso beležili privatni efekti, ampak le državni in dosegli na ponedeljkovem (15. t. m.) oziroma petkovem (19. t. m.) borznem sestanku te denarne in blagovne tečaje:

7% inv. posojilo	15. VI.	82	84
	19. VI.	80	82
8% Blair	15. VI.	83	85
	19. VI.	85	86
7% Blair	15. VI.	75	76
	19. VI.	75	76
7% Seligman	15. VI.	85	86
	19. VI.	88	90
4% agr. obv.	15. VI.	48	50
	19. VI.	45	47
6% begl. obv.	15. VI.	67	69
	19. VI.	67	69
25% vojna škoda	15. VI.	362	367
	19. VI.	362	365
7% stabil. pos.	15. VI.	—	—
	19. VI.	—	—

Zaključkov ni bilo perfektuirano nobenih.

Žitno tržišče

Tendenco živahnejša

Promet je bil naravnost minimalen v koruzi in pšenici. Cene so nekoliko poskočile pri žitu in sicer za din 2'— pri koruzi ter za din 3'— pri pšenici. — Oves in ajda sta notirala brez izprememb, prav tako pa tudi vsi mlevski izdelki.

Zito: din din

Koruzna:		
zdrava, suha, rešetana, letine 1935, s kvalitno garancijo, franko vagon bačka in ban. postaja	103'—	105'—
zdrava, suha, rešetana, fco. vagon prekmurska postaja, plačljivo proti duplikatu	109'—	111'—
činkvantin sremski, zdrav, suh, rešetan, fco. vagon naklad. postaja	112'—	114'—
Pšenica:		
bačka, 78 kg, 2odstotka, prompt. dobava banat., 78 kg, 2odstotka, prompt. dobava	123'—	125'—
Oves:		
suh, zdrav, rešetan, fco. vagon slavonska postaja, plačljivo proti duplikatu	120'—	122'—
Ajda:		
zdrava, rešetana, siva, pariteta Ljubljana	130'—	135'—

Mlevski izdelki:

Moka:		
pšenična Og, banatska postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	205'—	210'—
pšenična Og, bačka postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	205'—	210'—
pšenična 2, bačka postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	185'—	190'—
pšenična 5, bačka postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	165'—	170'—
Otrobi:		
pšenični, debel, vega 50 kg vrečah, bruto za neto, ekskl. prometni davek, franko vagon bačka postaja	105'—	110'—

Lesno tržišče

Tendenco še vedno zelo mlačna

Vse to, kar se je pisalo na tem mestu o brezpomembnosti sankcijske politike, se je sedaj jasno potrdilo tudi s strani Anglije. — Nič se pa ni govorilo o škodi, ki smo je utrpeli zaradi naše zvestobe. Čez vse to se je pač molče prešlo, kljub temu pa se še vedno ne ve, kako se bo razčistila situacija glede lesne trgovine. Sigurno je le to, da se ne bo toliko izvažalo kakor se je pred uvedbo sankcij. Gotovo pa je povsem iluzorno tudi upanje, da smemo pričakovati kake odškodnine ali protekcije od povzročitelje sankcijske politike. Prav tako kakor sedaj si moramo tudi odslej pomagati sami! In to le na ta način, da se ne udajamo optimističnim nadam, ampak da vsak posameznik pazi, da ne bomo — kljub obetani ukinitvi sankcij — zopet igrani na korist močnejših, kar se je doslej redno dogajalo in prakticiralo. Trdno upamo, da bo sedaj res sledilo sedem dobrih let, pri čemer pa je vsekakor treba še računati z event. presenečenji. — Želimo tudi, da se že enkrat neha doba obljub in neplodnih kombinacij in da se vendar enkrat pokaže takšen ali takšen rezultat. — Kajti najhujše je, če se vodi brezplodna trgovinska politika.

Iz Maribora

Na osnovi referata prof. Rakuše so mariborski trgovci na posebnem sestanku po daljši debati soglasno odobrili smernice za predavanje o »Uspešnem prodajanju blaga«. Združenje trgovcev za mesto Maribor je pozvalo nato vse trgovsko nameščenstvo dne 17. junija k predavanju o tej temi. Poslušalci so napolnili malo dvorano Narodnega doma.

Uvodno besedo je spregovoril predsednik Združenja Ferdo Pinter, ki je naglašal ogromni pomen pravilnega prodajanja za trgovski stan, zlasti se za trgovski naraščaj. Profesor na mariborski drž. trg. akademiji Rudolf Rakuša je nato v čez eno uro trajajočih izvajanjih podrobno orisal celotni problem. Dve veliki tabeli na steni sta olajšali poslušalcem pregled snovi in omogočili, da so si laže vtisnili v spomin mnogobrojne zakone pravilne prodaje. Govornik je podal svoje misli na izredno jasn način ter znal spretno vzdržati pazljivost mladih poslušalcev s tem, da je teoretična razglabljanja vedno ilustriral s praktičnimi primeri ter o pravem času vrnil kako šaljivo anekdoto o predmetu.

Burno odobravanje je nagradilo ob koncu te zelo interesantne in poljudno podane psihološke študije predavatelja; živahno zanimanje mladine je pa tudi pokazalo, da je Združenje trgovcev razumelo zahtevo časa, da dvigne s primernimi predavanji nivo naših bodočih trgovcev. Predsednik Pinter se je prisrčno zahvalil govorniku ter dostavil, da je na uvodoma omenjenem sestanku priporočalo več trgovcev, naj izda Združenje to predavanje v posebni brošuri, ker je nujno potrebno; da ima trgovsko osebje velevažna pravila prodaje tako rekoč vedno pri sebi. Združenje bo skušalo ta nasvet uresničiti in upa, da bodo tudi ostala slovenska združenja trgovcev po izidu pridno naročala brošurico, kar bo naši trgovini gotovo samo v korist.

Naš pravi domači izdelek!

Težavna finančna situacija Francije

V poslanski zbornici je novi finančni minister Vincent-Auriol podal ekspezo o finančnem položaju Francije. Dejal je, da nima smisla prikrivati si pravega stanja finance in zato bo natočil čistejšega vina. Nato je Auriol dejal:

Proračunsko ravnovesje ni bilo doseženo že od leta 1934 dalje. V tem letu je primanjkljaj 8,8 leta 1935. je znašal 10 in v prvih petih letošnjih mesecih je dosegel že 7 milijard frankov. Emisija državnih blagajniških bonov je dosegla že 22,7 milijard frankov. Od teh je eskontirala Francoska banka bonov za 14 milijard, kar pomeni, da je dala banka francoski državi 14 milijard frankov predujma. Nato je govoril minister o državnih dolgovih Francije. Stalni državni dolg je bil sicer s konverzijo dolgov znižan za 44 milijard frankov, zato pa je narastel amortizacijski dolg na 75 in kratkoročni zadolžitev države na 16 milijard frankov. Gibljivi dolgovni so narasli od 20 na 66 milijard frankov. Vlada odklanja, da bi za sanacijo tega stanja začela izvajati deflacijsko politiko. V državi, kjer leži brez vsakega haska tezaviranih 30 do 35 milijard, drugih 35 milijard pa je bilo spravljenih iz Francije v tujino, je devalvacija nepotrebna. Da se spravi ta kapital iz svojih skrivališč, je napovedal finančni minister splošno davčno amnestijo. Kdor pa ne bo te izkoristil, bo tako težko kaznovan, da bo kaznen skoraj podobna konfiskaciji premoženja. Kdor v današnjih časih spravlja denar v tujino, ta je kriv zločina, ki je podobno izdajstvu na fronti.

Nato je napovedal finančni minister razne ukrepe vlade, da se zboljša sedanje stanje. Odločno je nastopil finančni minister proti govorici, da namerava vlada zasebne banke podržaviti. Te namerave vlada nikoli ni imela. Končno je napovedal finančni minister obsežno davčno reformo.

Zunanja trgovina

Italijanski parniki zopet prihajajo v večjem številu v naša pristanišča. V šibenškem pristanišču naklada sedaj neki italijanski parnik bokst.

Madjarska bo izvozila na Češkoslovaško 200 vagonov breskev, ki bodo plačane z izdatki madjarskih letoviščarjev na Češkoslovaškem.

Za mesec julij je odobril čl. živinski sindikat uvoz 20.000 prašičev špeharjev, 140 vagonov masti in 200 ovac.

Kanadska trgovinska delegacija je odpotovala v Moskvo zaradi sklenitve trgovinske pogodbe.

Hranilne knjizice

vseh denarnih zavodov najbolje kupuje in prodaja za takojšnjo gotovino

Alojzij Planinšek

Ljubljana, Beethovnova 14/I. Telefon št. 35-10.

Za odgovor priložiti znamke!

Kdo bo saniral „Feniks“

Še vedno ni znano pravo stanje „Feniksa“

O vprašanju »Feniksa« je objavil zagrebški »Jugoslav. Lloyd« članek, ki zasluži vso pozornost naše javnosti in ki ga je zlasti treba podpreti glede njegove zahteve, da se že enkrat jasno in odkrito pove, kako je s Feniksom. Zato tudi objavljamo članek v celoti.

»V vrsti pojavov in kombinacij, ki so nastale po polomu »Feniksa«, se je pojavilo tudi vprašanje: Kdo bo saniral »Feniks«? Ali zavarovanci sami ali pa država. Vse pa kaže, da sta se tu zamešala dva pojma: sanacija družbe in zaščita zavarovancev. Čeprav sta ti dve vprašanji zelo ozko povezani, ju je vendar treba ločiti, kjer se pojavlja tretje vprašanje, to je kadar gre za intervencijo države, ki mora v prvi vrsti imeti ta cilj, da zaščiti zavarovance ter v ta namen izloči vse druge ozire. V svojih prejšnjih člankih smo pokazali, kako nezadostni ukrepi so bili dosedaj izdani v svrhu zaščite in pomirjenja zavarovancev, čeprav je tu konkretna podlaga, da se izvede ta zaščita v celoti. Potem ko je bilo z uredbo prepovedano zavarovalnicam, da prevzamejo posamezne zavarovance, čeprav bi bilo to novo zavarovanje, ostaja popolnoma odprto vprašanje prevzem celotnega portfelja Feniksa po posameznih zavarovalnicah ali po skupinah zavarovalnih družb.

Ministrstvo za trgovino in industrijo se je začelo že takoj v začetku pogajati z zavarovalnicami zaradi prevzema Feniksa, toda na podlagi, ki je bila za te popolnoma nesprejemljiva. Omenjamo tu samo predlog, da zavarovalnice čisto zastoj prevzamejo posle Feniksa. Tu se je zahtevala od družb prevelika žrtev ter se je pozabilo, da so družbe v prvi vrsti dolžne, da čuvajo nad interesi svojih lastnih zavarovancev. S sprejemom pogojev, ki so se jim ponujali, bi bili ogroženi interesi njihovih zavarovancev. Naravno je, da se na takšni podlagi niso mogla nadaljevati pogajanja, tem manj, ker se zavarovalnim družbam sploh ni sporočilo pravo stanje Feniksovega portfelja!

Nekaj časa nato so začele posamezne družbe same podajati konkretne predloge za prevzem Feniksovega elementarnega portfelja, potem ko so s težavo izvedele pravo stanje tega portfelja. Letne premije Feniksovega le elementarnega zavarovanja znašajo 1 milijon 800.000 din, in sicer brez ene pare rezerve. Družbe pa so se med tem prepričale, da bi bilo kljub temu mogoče prevzeti ta portfelj ter je bilo še v začetku maja podanih več konkretnih in podrobno izdelanih ponudb. Med temi je ponudba »Dunava«, ki ponuja st odstotni odkup portfelja z odbitkom 40 odstotkov za nezasluzeno premijo, ker nima Feniks — kakor smo že omenili — niti pare takšne rezerve. Poleg tega je bil ponujen depot za vse prevzete obveznosti iz tega posla, poleg tega pa so se ponudila tudi zadostna jamstva, da ta portfelj ne bi prišel s pomočjo zavarovanja zopet v interesno sfero dunajskega Feniksa. Od takrat je preteklo šest

tednov, a še niti eden ponudbenikov ni bil pozvan na pogajanja niti je dobil kakšen odgovor na svojo ponudbo! Če upoštevamo, da so z omenjeno letno premijo Feniksovega elementarnega zavarovanja vezani ogromni zavarovani kapitali narodnega gospodarstva, se vsiljuje vprašanje, v kakšnem skladu je takšno postopanje s temeljno zahtevo zaščite zavarovancev in s tem tudi narodnega gospodarstva.

Še bolj čudna zadeva je, z življenjskim zavarovanjem. Čeprav so pokazale nekatere družbe prav živ interes za ta portfelj, se to vprašanje sploh še ni vzelo resno v pretres. Samo po sebi se razume, da si žele družbe naprej zagotoviti neke koncesije za primer prevzema tega portfelja, ker pač nihče ne more od njih zahtevati, da same nosijo žrtve za ono poslovanje, ki je privedlo do poloma Feniksa. Dejansko pa so družbe še danes v nemožnosti, da stavijo kakšne konkretne ponudbe, ker jim je še danes pravo stanje tega portfelja neznano. Še do danes niti ena odločujoča osebnost sporočila interesiranim družbam pravo stanje tega portfelja, čeprav se

je baš s te strani stavilo ponudnikom za prevzem elementarnega zavarovanja vprašanje, če bi prevzeli tudi portfelj življenjskega zavarovanja.

In tako se vračamo tja, kjer smo bili v začetku. Odveč je vsaka debata o sanaciji in brez vsake koristi tudi debata o zaščiti zavarovancev, dokler se z odločujoče strani ne pove natančno stanje obeh portfeljev Feniksa, da se bo že enkrat vedelo, kaj Feniks ima in kaj nima. Do danes se to še ni storilo, niti se ne ve, zakaj se to ni storilo, čeprav je bila prva dolžnost odločujočih činiteljev, da to store in sporoče. Ne more se smatrati za resno, kadar se od družb zahteva, da povedo svoje konkretne ponudbe, nihče pa tem družbam ne pove pravega stanja.

Popolna zaščita zavarovancev se more izvesti samo po močnih družbah ali pa po skupinah teh družb. Odločujoči činitelji pa morajo gledati samo na to, kako bi se doseglo pri dejanskem stanju Feniksa čim več za zavarovance. Vsi drugi oziri morajo izginiti pred prvenstveno zahtevo, da se zagotovi zavarovancem čim popolnejša zaščita.

Pretirane nade v odpravo sankcij

Ker je skoraj gotovo, da bodo sankcije proti Italiji v kratkem odpravljene, nekateri že mislijo, da se bodo kupčije z Italijo v najkrajšem času začele z vso intenzivnostjo. Te nade nikakor niso upravičene, ker bo za Italijo še naprej najvišji gospodarski zakon, da izvede svojo gospodar. osamosvojitve do konca. Poleg tega pa je tudi italijanski finančni položaj tako slab, da sploh ne more mnogo kupovati v tujini. Nima pa tudi Italija več tistih množin izvoznega blaga na razpolago, kakor jih je imela, in tudi zato ne bo mogla izvažati v starih množinah. Verjetno pa je, da bodo mnogi italijanski trgovci kupili v tujini sploh vsako blago, ki ga bodo mogli do-

biti na kredit. Kdaj pa bodo to blago tudi v resnici plačali, je seveda drugo vprašanje, ki se njih najmanj tiče. Zakaj bi si pač belili glave, kako pridejo drugi do svojega denarja. Ker mnogi naši izvozniki kar ne morejo počakati, da dobavijo tujini svoje blago, je resna nevarnost, da bi po odpravi sankcij napravili isto napako, kakor smo jo že dostikrat storili, da bomo namreč dobavljali blago, pa čeprav nimamo zadostnih garancij, da bo to blago tudi plačano. Zato je treba, da naši izvozniki ne dobavijo nobenega blaga, če si niso hkrati tudi zagotovili plačila svojih dobav. Res nismo tako bogati, da bi smeli tujini dobavljati svoje dobro blago zastoj.

Črna kronika

Društvo industrijcev in veletrgovcev v Ljubljani je objavilo to okrožnico o otvorjenih in končanih konkurznih ter prisilnih poravnava izven konkurza za čas od 1. do 15. junija.*

OTVORJENI KONKURZI:

Savska banovina: Mohortov Ef. Sergij, diplom. pravnik, Zagreb, Gunduličeva ulica 9; Tušek Viktorija, Pregrada.

Drinska banovina: Kolarević Momčilo, Čačak.

Donavska banovina: Kocić M., Braća, člani: Milorad i Ignjat Kocić, Požarevac.

Beograd, Zemun, Pančevo: Živojinović Živojin, stavbenik in pooblaščen arhitekt, Bograd.

* Podatke za Dravsko banovino smo izpustili, ker jih objavljamo sproti. Vse druge podatke, kakor o rokih, narokih in kvotah v tajništvu društva.

Inozemstvo: Göttinger L., Wien II. Josefinengasse 6.

RAZGLAŠENE PRISILNE PORAVNAVE:

Savska banovina: Kanurski M. Gjura, Karlovac.

Donavska banovina: Frantičević Jovan, Novi Sad, Futoška ul. 11; Milošević Svetislav, Novi Sad.

Moravska banovina: Stamenković Ž. Radisav, Čuprija.

KONČANA KONKURZNA POSTOPANJA:

Savska banovina: »Nekton« d. d., Sušak.

Drinska banovina: Nikolić Vitoimir, Trstenica; Romanović Milan, šofer, Valjevo.

KLIŠEJE

vseh vrst po fotografijah ali risbah izvršuje najsolidnejše klišarna ST. DEU LJUBLJANA DALMATINOVA 13

Zetska banovina: »Motorija« člani firme: Alois Kacirek in Sava Pecelj, Gruž-Dubrovnik.

Donavska banovina: Knežević Milan, Globoder; Milojković Miloš, Sipić; Petrović Milutin, trgovec, Manić; Satler, prokurist, Novi Sad; Varničić Rajko, Mala Moštanica; Veseli Dušan, Kruševac.

Beograd, Zemun, Pančevo: Ilić Jovan, Mesinger Franjo, fotograf, Šterić i Aleksić, Tosić Mladen, kavarnar.

POTRJEJENE PRISILNE PORAVNAVE IZVEN KONKURZA:

Savska banovina: Drechsler Robert, Zagreb, Ilica 6; Kapelari Franjo, Varaždin.

Drinska banovina: Serec Stevan i Jakob, Valjevo.

Donavska banovina: Balaš Pavle, Temerin; Bubanj Rada, Novi Sad; Krishaber Bela, Novi Sad; Malešić Petar, Sombor; Tajner Ferdinand, Petrovgrad.

Vardarska banovina: Petrović Tomo, Kumanovo.

Doma in po svetu

Številne konference jugoslovanških politikov so bile preteklo nedeljo. JNS je imela državno konferenco v Nišu, kateri je predsedoval Nikola Uzunović, v Beogradu pa je bila širša konferenca zemljoradnikov, na kateri sta v glavnem poročala Joco Jovanović in dr. Milan Gavrilović.

Ker je dejal senator Banjanin, da je hotel Vilder kot pomočnik notranjega ministra odpeljati dragoceno pohištvo iz zagrebške banovine v Beograd in da je menjal svoje politično prepričanje, je vložil Vilder proti Banjaninu tožbo ter je bil Banjanin obsojen pogojno na tri mesece zopora.

Predsednik vlade dr. Stojadinović je na predlog prosvetnega ministra odredil, da se odstopi sedanje skupščinsko poslopje prosvetnemu ministru. Del prostorov doli gledališče, del pa se uporabi za srednjo in visoko glasbeno šolo. Zaradi varčevanja je po sklepu ministrskega sveta odpravljeno mesto drugega pomočnika prometnega ministra ter je bil zato upokojen inž. Živojin Ilić.

Kmetijski minister je podpisal odlok o podelitvi kredita 320.000 din za zgraditev poslopja kmetijske kontrolne postaje v Ljubljani. Stavbišče bo odstopila mestna občina brezplačno, banska uprava pa bo dala posebno podporo, da se bo moglo poslopje zgraditi.

Pravoslavna cerkev bo dala zavarovati vsa svoja posestva. Vrednost vseh posestev Srbske pravoslavne cerkve se cenil na 720 milijonov din.

Veliki Slomškovi dnevi so se začeli preteklo nedeljo v Mariboru, ko se je poklonila spominu tega velikega slovenskega moža mladina. Nad 15.000 šolske mladine je molilo za beatifikacijo Slomška. Višek bodo dosegle Slomškove pridelitve to nedeljo in ponedeljek.

Slovanški železničarji, in sicer poljski, bolgarski ter češkoslovaški, ki so se udeležili beograjskega kongresa, so sedaj na obisku Jugoslavije obiskali tudi Slovenijo. Bili so bratsko sprejeti in upamo, da se bodo med nami dobro počutili.

Jakov Zemljič, narodni poslanec in zaslužni gospodarski delavec ob severni meji, je umrl v Radenskih Slatinah. Bil je star šele 63 let. Bodi mu ohranjen časten spomin! Zračni promet na progi Beograd — Sarajevo — Dubrovnik bo otvorjen dne 1. julija.

Preiskava proti našemu bivšemu moskovskemu poslaniku dr. Bodiju in tovarišem zaradi tihotapljenja dragih preprog v in iz Jugoslavije bo v kratkem zaključena. Tako v Beogradu ko v Sloveniji in v raznih drugih mestih Jugoslavije so našli velike zaloge

v tihotapljenih preprog. Država je bila baje oškodovana zaradi neplačane carine za okoli 15 milijonov din. Ne ve pa se še točno, če se nahaja Bodi v Italiji ali Franciji. Beograjski listi zelo ugibajo, če se bo posrečilo, da ga bodo Italija ali Francija, kjer se pač nahaja, izročile našim oblastem.

František Stanek, o čegar smrti smo poročali v zadnji številki, se je zaradi neozdravljive bolezni ustrelil.

Stavka v pariških veleblagovnicah je končana, ker je bil dosežen sporazum med nameščenci in podjetniki. 26.000 nameščencev se je zopet vrnilo na delo.

Na konferenci zastopnikov poljskih, francoskih, belgijskih, nemških in sovjetskih železnic v Gdini je bilo sklenjeno, da bo odšel vozil vlak »severni ekspres« od Ostenda do Moskve.

Francoska vlada je odklonila večje kredite za udeležbo Francije na berlinski olimpijadi. Zato se bo udeležilo olimpijade le malo število francoskih sportnikov.

Španska vlada je izdala uredbo o delovni dobi v rudarskih podjetjih. Za delavce v rovih se uvaža 40urni tednik, za druge delavce v rudnikih pa 44urni tednik. Stavka v Cadixu se je nehala.

Francoski senat je s 184 glasovi proti 94 sprejel zakonski načrt o uvedbi 40urnega tednika.

Ker zavzema stavkovno gibanje v Belgiji vedno bolj revolucionaren značaj, je vlada proglasila obsedno stanje.

V Kovnu je bilo zaradi splošne stavke in neprestanih nemirov delavcev proglašeno obsedno stanje.

Zaradi poloma Phönixa je bilo na Dunaju odpuščenih 1200 uradnikov, ki so nato priredili velike demonstracije.

V Etiopiji se je začela deževna doba.

Izvolitev bivšega prefekta pariške policije Chiappea na Korziki je bila zaradi prevelikih volilnih sleparij razveljavljena.

Preiskava zaradi nesreče v Controceniju je zaključena ter so bili izročeni sodišču podžupan Bukarešte, šef mestnega gradbenega urada, šest inženirjev ter trije podjetniki, ki so gradili tribune, ker da niso skrbeli za zadostno nadzorstvo in ker se je uporabil slab material. Sorodniki ponesrečencev bodo vse te tožili za oškodovane.

V petek popoldne je divjala nad raznimi kraji Slovenije velika nevihta ter je v mnogih mestih padala tudi toča. Ponekod je napravila toča zelo veliko škodo. Na Unču in v Martinjaku na Notranjskem je zahtevala strela tudi dve smrtni žrtvi.

Strašna nesreča se je pripetila pri Cherbourgju v Franciji. Vlak je zavožil v dva potniška avtobusa in ju podrl. 9 oseb je bilo ubitih, 17 pa nevarno ranjenih.

Hude nevihte so bile pretekli teden tudi v Bolgariji. Strela je v raznih krajih ubila 52 ljudi.

Dobave - licitacije

Dravska radionica v Ljubljani, Kobaridska 43, sprejema do dne 24. junija t. l. ponudbe za dobavo 26.180 m³ jesenovih plohov.

Direkcija drž. rudnika Vrdnik sprejema do 25. junija ponudbe za dobavo grabljic, malih žag, kos, vinogradnih škarij itd.

Dne 10., 13., 17., 20., 22., 24., 27., 29 in 31. julija ter dne 3., 5., 7., 10., 12. in 14. avgusta bodo pri Glavnem sanitetskem slagalištu ministrstva vojske in mornarice v Zemunu ofertne licitacije za dobavo raznega sanitetskega in apotekarskega materiala, posteljnine ter zdravniških in bolniških plaščev.

Dne 6. julija bo pri ekonomskem odeljenju gen. direkcije drž. železnic v Beogradu ofertna licitacija za dobavo 8025 m jermenov za pogon generatorjev za vagonsko električno razsvetljavo; dne 8. julija za dobavo turbogeneratorjev in raznega drugega materiala za razsvetljavo lokomotiv.

Vljudno naznanjamo p. n. občinstvu, da je lokal v Wolfovi ulici št. 10 končno renoviran in smo začeli z redno prodajo svečarskih in medicinskih izdelkov, h kateri smo pritegnili še posebni oddelek za slaščice ter vabimo prijazno za cenjeni poset

OROSLAV DOLENC
Ljubljana, Wolfova ulica št. 10

VELETRGOVINA
A. ŠARABON
V LJUBLJANI

priporoča špecijsko blago, več vrst žganja, moko ter deželne pridelke, kakor tudi raznovrstno rudninsko vodo

Lastna pražarna za kavo in mlino za dišave z električnim obratom

Telefon št. 2666 Ceniki na razpolago!